

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

ВІЙСЬКОВО-ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра загальновійськових дисциплін

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

щодо виконання курсової роботи з навчальної дисципліни

**"Основи військового управління
(у тому числі штабні процедури НАТО)"**

Напрямок підготовки:	08	Право
Спеціальність:	081	Правознавство

Харків

Загальні положення.

Курсова робота з дисципліни "**Основи військового управління (у т.ч. штабні процедури НАТО)**" є етапом який завершує її вивчення. В процесі виконання курсової роботи курсанти і студенти мають можливість глибше засвоїти і закріпити теоретичний і практичний матеріал дисципліни.

Метою курсової роботи є поглиблення знань з дисципліни, формування умінь і навичок самостійного аналізу і узагальнення теоретичного матеріалу, передового досвіду по управлінню у військовій справі, аналізу питань управління і практичного застосування знань при вирішенні різноманітних військових задач і обґрунтування рішень з проблем управління підрозділами військових організацій. До таких підрозділів відносимо:

- 1) для військових організацій, що виконують бойові завдання - взвод, рота, батальйон;
- 2) для військових організацій, що виконують учбові завдання - учбова група, курс;
- 3) для військових правоохоронних органів - відділення (група), відділ, служба.

Загальними вимогами до курсової роботи є актуальність вибраної теми, науковий підхід до рішення проблемних питань, практична значущість пропозицій, а також чіткість побудови її структури, логічна послідовність викладу матеріалу, обґрунтованість висновків і рекомендацій, наявність графічних додатків, акуратне оформлення.

Вибір теми і підрозділу військової організації, на базі якого проводиться дослідження в курсовій роботі, здійснюється курсантами і студентами самостійно по нижче приведеному переліку (Додаток 1). Курсантам і студентам, які не вибрали тему курсової роботи у встановлений термін, тему і підрозділ військової організації визначає науковий керівник.

Порядок підготовки і виконання курсової роботи

Для підготовки і виконання курсової роботи курсант(студент) складає план курсової роботи.

План курсової роботи курсант(студент) складає на основі рекомендацій приведених в структурі курсової роботи (див. нижче). Один з можливих варіантів плану курсової роботи приведений в Додатку 2.

План курсової роботи підписується виконавцем і затверджується науковим керівником.

На основі складеного плану приступають до збору початкового фактичного матеріалу і написання курсової роботи.

До написання курсової роботи необхідно приступати після повного ознайомлення з даними методичними вказівками, вивчення літературних джерел по темі досліджень і збору необхідної інформації. Підбір літератури

рекомендується здійснювати за допомогою бібліотечного каталогу, особливу увагу звертаючи при цьому на сучасні роботи по темі курсової роботи. Після підбору літератури доцільно проконсультуватися з науковим керівником щодо її використання і послідовності вивчення. У Додатку 1 приведена література, яка може бути використана при дослідженні по темі курсової роботи.

Головною метою у вивченні і узагальненні літератури є систематизація матеріалу, виділення різноманітних точок зору і власної думки з досліджуваного питання. При використанні цитат, цифрового матеріалу і точок зору різних авторів слід посилатися на літературне джерело.

Інформацію, зібрану для курсової роботи, піддають статистичній і аналітичній обробці, складають схеми, аналітичні таблиці, графіки.

При написанні курсової роботи слід прагнути до стислих і точних формулювань у викладі кожного питання, уникати дублювання. Курсова робота повинна бути ретельно відредагована, в кінці роботи повинні стояти підпис студента і дата завершення.

Структура курсової роботи

Курсова робота повинна складатися з трьох розділів. Можна рекомендувати наступну структуру курсової роботи:

Тема курсової роботи

Зміст

Вступ

Розділ 1. Огляд літератури по темі дослідження

Розділ 2. Обґрунтування головних теоретичних положень по темі курсової роботи.

Розділ 3. Застосування обґрунтованих теоретичних положень в управлінні підрозділом військової організації.

Висновки і пропозиції

Список використаної літератури

Додатки

Загальний об'єм курсової роботи повинен складати не більше 40-50 сторінок рукописного тексту або 20-25 сторінок друкованого тексту.

У вступі обґрунтовується актуальність теми, мотиви автора відносно її вибору, рівень викладу досліджуваного питання в літературі по управлінню і військовому управлінню. Автор вказує мету досліджень і завдання, які він ставить для її досягнення, а також методи, які планує застосувати при виконанні курсової роботи.

Перший розділ повинен розкривати суть тих питань, що автор відзначив в плані. Необхідно освітити значення і місце досліджуваного питання в системі управління і військового управління, а також особливості його застосування у військовій справі. При цьому слід привести огляд існуючих точок зору по даному питанню в літературі і визначити свою позицію в цьому плані.

У другому розділі автор обґрунтовує основні теоретичні положення по управлінню військовою організацією відповідно до теми курсової роботи.

Третій розділ – практичний. Він містить напрями вдосконалення досліджуваного питання і застосування, обґрунтованих в другому розділі теоретичних положень, в управлінні підрозділом військовою організацією. Ця частина роботи повинна мати конкретні пропозиції, розроблені схеми з питань, досліджуваних в курсовій роботі, розрахунки і інші докази висновків і пропозицій.

У **заключній частині** в стислій формі формулюються висновки і пропозиції автора, які повинні витікати з аналізу результатів досліджень, бути лаконічно обґрунтованими, враховувати конкретні умови і реальні можливості.

Слід пам'ятати, що розділи курсової роботи повинні бути не відособленими, а взаємопов'язаними між собою.

Оформлення курсової роботи

Курсова робота виконується на папері формату А4. З усіх боків листа залишають поля: ліве – 30мм, праве 10мм, верхнє і нижнє – по 20мм. Сторінки тексту, включаючи таблиці і схеми, повинні бути пронумеровані і зшиті. Нумерація сторінок повинна бути наскрізною, починаючи з титульного листа, проте номери проставляються після плану, починаючи з 3-ої сторінки, в центрі верхнього поля.

Кожен новий розділ повинен починатися з нової сторінки. Заголовки розділів розташовуються симетрично тексту, в кінці заголовків крапки не ставлять. Між заголовком і текстом залишають один вільний рядок.

Нумерація таблиць здійснюється послідовно в межах розділу, наприклад: таблиця 1.4 (четверта таблиця першого розділу). Таблиці слід розміщувати після посилання на них в тексті, прагнучи, щоб вони вміщалися на одному листі і розташовувалися на цій же сторінці або на наступній.

При посиланні на літературне джерело слід указувати його порядковий номер в списку використаної літератури з вказівкою відповідних сторінок, наприклад: [12, с.30] – джерело №12, сторінка 30.

Титульний лист повинен відповідати встановленій формі згідно вимог «Положення про порядок підготовки, подання, обліку, захисту та зберігання курсових робіт».

Після титульного листа приводиться зміст курсової роботи.

Список використаних джерел слід розміщувати у порядку звернення до джерел в тексті за їх крізною нумерацією або за абеткою. У другому випадку список використаної літератури слід складати по такій схемі (Додаток 4):

- закони України і підзаконні акти;
- нормативні акти і інструкції;
- учбова, монографічна і періодична література;
- практичний матеріал.

Додатки не входять в загальний об'єм роботи і нумеруються самостійно. Об'єм додатків не обмежується.

Для захисту курсової роботи курсант (студент) виготовляє 1-3 схеми або плаката на папері формату А1, чи розробляє комп'ютерну презентацію.

Після перевірки науковий керівник допускає курсову роботу до захисту або повертає на доопрацювання.

Захист курсової роботи

Захист курсової роботи проводиться перед комісією, що складається з 2х викладачів тих, що призначаються начальником кафедри. До складу комісії входить науковий керівник роботи.

Диференціальна оцінка за курсову роботу визначається з урахуванням її захисту. При отриманні курсантом (студентом) незадовільної оцінки за рішенням начальника кафедри робота повторюється за тією ж або новою темою.

Захист курсової роботи повинен проводитись за сім днів до початку екзаменаційної сесії. Курсант (студент) що отримав незадовільну оцінку по курсовій роботі не допускається до семестрового екзамену з навчальної дисципліни.

Обговорено та затверджено
на засіданні кафедри
від „_____” _____ 20 ____ р.
Протокол № _____

Професор кафедри

А.І.КУРТОВ

_____.

Теми курсових робіт

№ теми	Назва теми
1	Аналіз еволюції військової управлінської думки з найстародавніх часів до початку ХХ століття і обґрунтування прийнятності основних її положень для управління підрозділом військової організації. (тип військової організації) **
2	Аналіз розвитку військової управлінської думки з початку до середини ХХ століття і обґрунтування прийнятності основних її положень для управління підрозділом військової організації.
3	Аналіз розвитку військової управлінської думки з середини ХХ століття до теперішнього часу і обґрунтування прийнятності основних її положень для управління підрозділом військової організації.
4	Обґрунтування прийнятності принципів теорії наукового управління для управління підрозділом військової організації.
5	Обґрунтування прийнятності принципів теорії адміністративного управління для управління підрозділом військової організації.
6	Обґрунтування прийнятності теорії людських відносин для управління підрозділом військової організації.
7	Обґрунтування прийнятності теорії «Z», для управління підрозділом військової організації.
8	Обґрунтування прийнятності процесного підходу до управління підрозділом військової організації.
9	Обґрунтування циклу управління для підрозділу військової організації.
10	Обґрунтування прийнятності системного підходу до управління підрозділом військової організації.
11	Розробка систем управління для підрозділів військової організації.
12	Обґрунтування моделі основних змінних внутрішнього середовища підрозділу військової організації.
13	Розробка організаційних структур для підрозділів військової організації.
14	Обґрунтування моделі підрозділу військової організації як відкритої системи.
15	Обґрунтування прийнятності функції планування для виконання завдання підрозділом військової організації.

16	Методика розробки «дерева» цілей для підрозділу військової організації.
17	Обґрунтування прийнятності управління по цілях для підрозділу військової організації.
18	Обґрунтування прийнятності функції організації для виконання завдання підрозділом військової організації.
19	Обґрунтування прийнятності процесу делегування повноважень командиром підрозділу військової організації.
20	Обґрунтування прийнятності функції мотивації для виконання завдання підрозділом військової організації.
21	Обґрунтування прийнятності теорії А. Маслоу для мотивації командиром підлеглих на успішне виконання завдань підрозділами військової організації.
22	Обґрунтування прийнятності функції контролю для виконання завдання підрозділом військової організації.
23	Розробка ієрархічних структур управління для підрозділів військової організації.
24	Обґрунтування прийнятності методики прийняття раціонального рішення командиром підрозділу військової організації на виконання завдання.
25	Розробка методики прийняття рішення командиром підрозділу військової організації на виконання бойового завдання.
26	Обґрунтування прийнятності методу «Дельфі» для прийняття раціонального варіанту рішення командиром підрозділу військової організації.
27	Обґрунтування прийнятності методу «мозкової атаки» для прийняття раціонального варіанту рішення командиром підрозділу військової організації..
28	Обґрунтування прийнятності методу «японська кільцева система» для прийняття раціонального варіанту рішення командиром підрозділу військової організації.
29	Обґрунтування прийнятності ситуаційного методу „Врума-Яго” для вибору стилю прийняття рішення командиром підрозділу військової організації.
30	Аналіз процесу комунікації в підрозділі військової організації. Розробка мережі комунікації командира підрозділу.
31	Аналіз процесу комунікації між підрозділами військової організації. Розробка мережі комунікації командирів підрозділів.
32	Обґрунтування необхідності балансу влади в підрозділі військової організації
33	Обґрунтування необхідності авторитету і лідерства командира для ефективного управління підрозділом військової організації.

34	Обґрунтування прийнятності основних стилів керівництва (автократичного, ліберального, демократичного) в управлінні підрозділом військової організації.
35	Обґрунтування прийнятності управлінської системи „ГРИД» для управління підрозділом військової організації в різних умовах обстановки.
36	Обґрунтування змісту взаємостосунків співпраці підлеглого і командира підрозділу військової організації.
37	Обґрунтування змісту взаємостосунків співпраці рівних по положенню військовослужбовців підрозділу військової організації.
38	Обґрунтування методики підготовки і проведення командиром підрозділу військової організації службової наради.
39	Обґрунтування порядку проведення командиром підрозділу військової організації особистої бесіди з підлеглими і прийому їх з особистих питань.
40	Обґрунтування методики розробки плану роботи командира підрозділу військової організації на робочий день по методу «Альпи».
41	Обґрунтування методів службового спілкування командира підрозділу і підлеглого.
42	Обґрунтування застосування командиром підрозділу прихованого управління підлеглими.
43	Обґрунтування взаємовідносин командира і підлеглого при постановці і виконанні завдань.
44	Обґрунтування методів впливу командира на підлеглих.
45	Обґрунтування методики управління підрозділом військової організації в умовах конфлікту.
46	Обґрунтування методики управління підрозділом військової організації в умовах стресу.
47	Обґрунтування методики управління підрозділом військової організації в умовах ризику.
48	Культура службового спілкування командира підрозділу військової організації.
49	Обґрунтування методики підготовки і проведення командиром підрозділу військової організації ділових переговорів.

Примітки:

*) Література по темі курсової роботи підбирається відповідно до Додатку 1 або самостійно.

**) Підрозділи військових організацій:

- 1) для військових організацій, що виконують бойові завдання - взвод, рота, батальйон;
- 2) для військових організацій, що виконують учбові завдання - учбова група, курс;
- 3) для військових правоохоронних органів - відділення (група), відділ, служба.

Рекомендована література

1. Конституція України. Харків: "Ранок", - 1998.
2. Про оборону України: Закон України // Військове законодавство України. Збірник нормативних актів Київ „Атіка” - 1999, с. 26.
3. Про Збройні Сили України: Закон України // Військове законодавство України. Збірник нормативних актів Київ „Атіка” - 1999, с. 34.
4. Закон України "Про загальний військовий обов'язок і військову службу"
5. Статути Збройних Сил України. Затверджені Законами України від 24 березня 1999 р. № 548-ХІУ, 551-ХІУ, 550-ХІУ, 549-ХІУ
6. Основи військового управління: навч. посіб. / С. Ю. Поляков, А. І. Куртов, В. С. Полікашин ; за заг.ред. канд.. юрид. наук доц.. С. Ю. Полякова. – Х. : ХУПС, 2012р.
7. Основи військового управління: навч. посіб. / С. Ю. Поляков, А. І. Куртов, В. С. Полікашин та ін.; за заг.ред. С. Ю. Полякова. – Х. : НУ ЮАУ, 2014.
8. В.С. Полікашин. Військовий менеджмент. Підручник / За ред. А. М. Явтушенко. – К.: НАОУ, 2006. 628 с.
9. В.С. Полікашин. О.В. Полікашин. Основи управління та прийняття рішень у військовій справі. Друга частина. Організаційне та управлінське мистецтво військового менеджера. Навчальний посібник. Харків:, ХУПС 2010г.
10. В.С. Полікашин, С.Ю. Поляков, Ю.В. Полікашин. Методика формування ефективної команди на основі особистих ролей військовослужбовців. Стаття. //Системи управління, навігації та зв'язку. - К.: ЦНДІ Н і У, 2009. – Вип. – 2(10)
11. В.С. Полікашин, С.Ю. Поляков, Ф,Ф, Мисик. Ефективне управління підрозділом військової організації. Стаття. //Системи управління, навігації та зв'язку. - К.: ЦНДІ Н і У, 2009. – Вип. – 3(11)
12. В.С. Полікашин, С.Ю. Поляков, О.В. Полікашин. Методика планування особистої роботи командира для підвищення ефективності управління часом. Стаття. // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил - 2010. – Вип. –4(26)
13. В.С. Полікашин, С.Ю. Поляков, О.В. Полікашин. Обоснование основных категорий военного менеджмента. Стаття. //Системи управління, навігації та зв'язку. - К.: ЦНДІ Н і У, 2011. – Вип. – 4(20)
14. В.С. Полікашин, С.Ю. Поляков, О.В. Полікашин. Еволюція військового менеджменту та його принципів на першому етапі (з глибокої давнини до першої чверті VIII століття) Стаття. // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил - 2014. – Вип. –1(38)

Приклад плану курсової роботи

Затверджую
науковий керівник

(посада, підпис, прізвище, ініціали)

« » _____ 20 р.

План
курсвої роботи курсанта (студента) 5 курсу навчальної групи № _____

(П. І. Б.)

з навчальної дисципліни "Основи військового управління
(у тому числі штабні процедури НАТО)" на тему:

№ п/п	Заходи	К-ть сторінок	Термін початку	Термін закінчення	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5	6
1	Вибір теми, складання і затвердження плану курсової роботи		8.09.11	8.09.11	
2	Підбір і вивчення літератури (матеріалу) по темі		9.09. 11	16.09. 11	
3	Написання Розділу 1. Огляд літератури і вибір найбільш переважного джерела по темі дослідження.	3-4	17.09.11	20.09.11	
4	Складання списку літератури	1	21.09.11	21.09.11	
5	Написання Розділу 2. Обґрунтування теоретичних положень по темі курсової роботи.	5-7	22.09.11	1 .10.11	
6	Написання Розділу 3.	30-36	2.10.11	2.11.11	

	Застосування обґрунтованих теоретичних положень в управлінні підрозділом військової організації				
7	Формулювання висновків і пропозицій.	1-2	3.11.11	4.11.11	
8	Виконання додатків	Не обмежено	5.11.11	5.11.11	
9	Оформлення курсової роботи і виконання схем (плакатів) для захисту (презентація).	40-50 аркушів і 2-3 схеми	6.11.11	8.11.11	
10	Здача курсової роботи на перевірку науковому керівнику.		9.11.11	15.11.11	
11	Захист курсової роботи.		16.11.11	23.11.11	

Виконавець курсової роботи

(підпис) (прізвище і ініціали)

« » _____ 20 р.

Зразок оформлення списку використаної літератури

1. Про оборону України. Закон України // Військове законодавство України. Збірник нормативних актів. Київ: Актика, 1999, с.26
2. Про Збройні Сили України. Закон України. // Військове законодавство України. Збірник нормативних актів. Київ: Актика, 1999, с.34
3. Про господарську діяльність у Збройних Силах України. Закон України. // Голос України - 1999 – 27 жовтня, с.7
4. Про внесення змін до Закону України „Про оборону України”. Закон України // Голос України – 2000 – 28 листопада – с.4 – 5.
5. Про внесення змін до Закону України „Про Збройні Сили України”. Закон України // Голос України – 2000 – 7 листопада – с.5.
6. Полікашин В.С., Явтушенко А.М. „Основи управління і прийняття рішень у військовій справі. Харків: Харківський військовий університет, 2001.
7. Основи військового управління: навч. посіб. / С. Ю. Поляков, А. І. Куртов, В. С. Полікашин та ін.; за заг.ред. С. Ю. Полякова. – Х. : НУ ЮАУ, 2014.
8. В.С. Полікашин. О.В. Полікашин. Основи управління та прийняття рішень у військовій справі. Друга частина. Організаційне та управлінське мистецтво військового менеджера. Навчальний посібник. Харків:, ХУПС 2010г..
9. В.С. Полікашин. Військовий менеджмент. Підручник / За ред. А. М. Явтушенко. – К.: НАОУ, 2006. 628 с.